

PANOR
PUBLIC AFFAIRS AS

Fosen tingrett

**Domstolkommisjonens forslag
og videreføring av Fosen tingrett**

13.12.19.

Partnere

Christian-Marius Stryken

Øystein H.S. Moen

Kommunikasjon – Politikk - Næringsliv

Panors oppdrag

- **Notat1:** Panor leverer et faglig notat om videreføring og utvikling av Fosen tingrett.
Leveranse desember 2019.
- **Notat 2:** Panor leverer en påvirkningsstrategi med konkret påvirkningsplaner – bygget på en politisk analyse av rommet for påvirkning.
Leveranse januar 2020.

PANORS FORELØPIGE VURDERINGER

Ny domstolstruktur – videre politisk behandling

- Innstilling trolig på høring i tre måneder fra desember eller januar.
- Trolig at regjeringen legger frem forslag om ny domstolstruktur for Stortinget høsten 2020.
- Regjeringen ønsker trolig å unngå saken i Stortinget i valgåret 2021.

Ny domstolstruktur – videre politisk behandling

- Regjeringen kommer ikke til å følge opp alle forslag fra kommisjonen.
- Harde dragkamper i regjeringen og regjeringspartiene om hvilke tingretter som skal legges ned.
- Kommisjonen foreslår 22 tingretter. Trolig lander regjeringen på 35-40 tingretter mot 63 i dag.

Ny domstolstruktur – videre politisk behandling

- Små tingretter som Fosen er utsatt.
- Massiv motstand over hele landet gir rom politisk påvirkning, men også hard kamp mellom mange tingretter for å overleve.
- Forutsetning for å lykkes.
 - Faglige motargumenter på sentrale vurderinger i kommisjonen.
 - Effektiv og dyktig politisk påvirkning.

FOSEN TINGRETT – UTFALL AV DOMSTOLKOMMISJONEN

Utfall av domstolkommisjonen

- Fosen tingrett videreføres og videreutvikles som en selvstendig tingrett med *egen* ledelse.
- Fosen tingrett videreføres og videreutvikles som en selvstendig tingrett med *felles* ledelse Sør-Trøndelag tingrett (*som i dag*).
- Fosen tingrett blir et rettssted under Sør-Trøndelag tingrett.
- Fosen tingrett legges ned. Tilbud overføres til Trondheim.

DOMSTOLKOMMISJONENS VURDERINGER OG FORSLAG

Domstolkommisjonens forslag

- Nedleggelse av to av tre tingretter.
- Stenge halvparten av landets rettslokaler.
- 63 tingretter reduseres til 22 ved 30 rettssteder.
- 34 jordskifteretter reduseres til 13 ved 20 rettssteder.

Domstolkommisjonens forslag

Flertallets forslag til Tingrettsstruktur

Det er ikke foreslått lokalisering av rettssted for Vestfold, Romerike og Østfold tingretter.

Domstolkommisjonens forslag i Trøndelag

- Omfattende sammenslåing i en stor region:
 - Sør-Trøndelag tingrett, Fosen tingrett, Inntrøndelag tingrett og Namdal tingrett.

Kommisjonens begrunnelser

- Styrke rettssikkerheten gjennom større fagmiljøer.
 - Tingretter med liten bemanning er sårbare for bindinger mellom aktørene i retten.
- Bedre ressursutnyttelsen ved å utvide rettskretsene til tingrettene og jordskifterettene.
 - Større og mer fleksible organisasjoner med sterke fagmiljøer.

Kommisjonens begrunnelser

- Faglig sterkere og bredere domstoler
 - Mer enn halvparten av tingrettene har tre eller færre embetsdommere, og av disse har 15 tingretter bare én embetsdommer.
- Stadig mer tidkrevende og komplekse saker innebærer nye krav og forventninger til dommernes faglige kvalifikasjoner og evne til effektiv prosessledelse.
- Effektiviteten i domstolene.
 - Generelle bildet viser at de minste domstolene har lavest produktivitet.

Kommisjonens begrunnelser

- Økt digitalisering av domstolene
 - Kostbart når mange rettslokaler står ubrukt i store deler av arbeidstiden.
- Svakheterne ved små tingretter:
 - Rettssikkerhet
 - Ressursutnyttelsen
 - Faglig sterkere og bredere domstoler
 - Tidkrevende og komplekse saker
 - Effektiviteten i domstolene
 - Behov for økt digitalisering

FOSEN TINGRETT – UTFORDRINGER OG MULIGHETER

Domstolkommisjonen er ikke fasiten

- Domstolkommisjonens analyse og fakta vil likevel preget debatten og regjeringens forslag
- Det blir en beinhard politisk kamp der noen tingretter blir slått sammen - og andre slipper unna.
- Godt politisk arbeid nasjonalt avgjørende.
- Evne til faglig å svare opp kommisjonens analyse er avgjørende for å ikke bli slått sammen.

Fosen tingrett - utfordringer

- Fosen tingrett har felles ledelse med Sør-Trøndelag tingrett.
- Tingretten er kategorisert blant de små tingrettene, og er dermed omtalt som én av de svake.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

- Svært få av Domstolkommisjonens anførsler om små tingretter har stor gyldighet for Fosen tingrett.
- Fosen tingrett en liten, *svært* effektiv tingrett som i langt større grad enn gjennomsnittet av tingretter overholder lovpålagte frister.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

- Fosen tingrett kan videreutvikles i et nettverk av kystnære tingretter med moderat spesialisering blant annet knyttet til naturresurser, som fiskeri, havbruk og vindkraft - understøttet av økt digitalisering, økt utveksling av saker mellom domstoler og ambulerende dommere.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

Svært god effektivitet og gode resultater

- Domstolkommisjonen og Riksrevisjonens vurdering av produktivitet og resultater ved mindre tingretter gjelder *ikke* Fosen tingrett.
- Ifølge Riksrevisjonen er Fosen tingrett en *effektiv* tingrett.
 - Som 23 andre tingretter – hvorav mange på det sentrale Østlandet - har Fosen tingrett et lite effektiviseringspotensial - mellom 0 og 10 prosent.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

Sakstype	Gjennomsnitt – alle tingretter	Fosen tingrett	Vurdering
Enedoms- saker	89 %/ 12 dager	96%/ 8 dager	Fosen tingrett raskere enn snittet
Meddoms- saker	59%/ 87 dager	87%/ 59 dager	Fosen betydelig raskere enn snittet
Twistesaker	73%/ 133 dager	80%/ 123	Fosen tingrett raskere enn snittet

Fosen tingrett – Panors vurderinger

- Fosen tingrett innfrir i større grad lovpålagte behandlingsfrister enn gjennomsnittet av alle tingretter.
- Fosen tingrett innfri lovpålagte frister på en rekke områder i større grad enn de største tingrettene.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

Sakstype	Drammen tingrett	Bergen tingrett	Oslo byfogd embete/tingrett	Fosen tingrett	Vurdering
Dødsboskifte	336 dager	397 dager	428 dager	223 dager	Fosen klart best
Klage	59 dager	123 dager	124 dager	115 dager	Drammen bedre enn Fosen
Konkursbegjæring	151 dager	147 dager	156 dager	147 dager	Bergen på nivå med Fosen
Konkursbehandling	232 dager	259 dager	288 dager	192 dager	Fosen klart best

Fosen tingrett – Panors vurderinger

Kapasitetsutnyttelse ved Fosen tingrett

- Bemanningen ved Fosen tingrett er lavere enn saksinngangen skulle tilsi.
 - Bemanningen er uforandret etter kommunesammenslåing som økte rettssognet og dermed saksinngangen.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

- Kapasitetsutnyttelsen ved Fosen tingrett er svært god, og fleksibel som følge av felles ledelse med Sør-Trøndelag.
 - Sakfordelingen mellom de to tingrettene er god, noe som motsier Domstolkommisjonens vurdering av rigid saksfordeling mellom tingretter.
- Fosen tingrett drar nytte av smådriftsfordeler.
 - Alle funksjonæransatte er fullfaglige, og kan dermed løpende besvare alle spørsmål på telefon og epost.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

Rettsikkerheten er god

- Det er ikke anført kritikk av rettsikkerheten ved Fosen tingrett hverken av kommisjonen eller andre.
- Det er ikke anført kritikk av dommernes habilitet, upartiskhet og objektivitet eller bindinger mellom dommere og aktører i retten.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

- Det er ikke reist kritikk ved praktisering av tilfeldighetsprinsippet ved Fosen tingrett, og praktiseringen blir løpende vurdert av sorenskriveren.
- Felles ledelse med Sør-Trøndelag gir mulighet til å benytte andre dommere enn ansatte ved Fosen tingrett *dersom* tilfeldighetsprinsippet tilsier at det er nødvendig.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

Digitaliseringen har kommet langt

- Fosen tingrett er en effektiv tingrett der fysisk oppmøte ikke er en forutsetningen for å trekke på kompetanse fra andre tingretter til tross for geografiske avstander.
- Fosen tingrett har landets mest oppdaterte digitale rettssal.
 - Det er tilrettelagt for lydopptak, men som for flertallet av rettsaler ennå ikke for bildeopptak.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

- Heldigitale rettsmøter gjennomføres ukentlig
 - Fosen tingrett benytter videokonferanseutstyr i forbindelse med enkelte straffesaker - der partene er med fra ulike lokasjoner - og i forbindelse med fellesmøter med Sør-Trøndelag tingrett, også i forbindelse med faggrupper og kompetanseutvikling.
- Effektiviseringspotensialet ved digitalisering er enn å ikke fullt tatt ut, og tingretten jobber kontinuerlig med ytterligere effektivisering.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

Faglig robust og god faglig utvikling

- God faglig utvikling med kompetanseutvikling integrert i virksomheten, og moderat spesialisering med spisskompetanse innen sjømatnæring, vindkraft og barnesaker.
- Utveksling av dommere med Sør-Trøndelag tingrett.
 - Dommere i Fosen tingrett deltar i faggrupper og på ukentlige fagsamlinger ved Sør-Trøndelag tingrett.
- Det er ikke påvist at dommere ved Fosen tingrett dømmer annerledes i sammenliknbare saker enn dommere ved større tingretter.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

- Fosen tingrett har ingen dommerfullmektiger som avgjør saker med sårbare parter, som i barnesaker, slik domstolkommisjonen anfører om mindre tingretter.
- Fosen tingrett drar allerede nytte av domstolkommisjonens påpekte «gevinster av den fleksibiliteten som ligger i å tilhøre en større organisasjon» med «kompetanseutvikling i form av dommeropplæring, faggrupper og moderat spesialisering» som kan utvikles mellom tingretter.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

Fosen tingrett moderat spesialisering i nettverk av kysttingretter

- Fosen tingrett kan videreutvikles i et nettverk av kystnære tingretter – på tvers av rettskretser - med moderat spesialisering knyttet til naturressurser som fiskeri, havbruk, fornybar energi o.l.

Fosen tingrett – Panors vurderinger

- Moderat spesialisering i et nettverk av andre tingretter understøttet av økt digitalisering, økt utveksling av saker mellom domstoler på samme nivå og ambulerende dommere.
- Fosen tingrett effektiv og faglig sterk vil være i tråd med domstolkommisjonens målsetning om sterkere tingretter i en ny domstolstruktur.

REGJERINGENS LOKALISERINGSPOLITISKE MÅLSETNINGER

Regjeringens lokaliseringpolitiske målsetninger

- Fordeling av statlige arbeidsplasser over hele landet.
- Retningslinjer strammet opp i november.
 - Statsråden skal nå godkjenne endringer i underliggende etater.
- *«Retningslinjer for lokalisering er ikke vedtatt på en måte som oppfyller domstollovens krav redegjort for overfor. Formelt sett er det derfor klart at retningslinjene ikke er bindende for domstolene.»*

SPØRSMÅL OG DISKUSJON

PANOR
PUBLIC AFFAIRS AS